

A Szerb Antal Gimnázium számítógép- hálózatának felhasználói szabályzata

A dokumentum az iskola nyilvános hálózatához csatlakozó felhasználókra vonatkozik.

Ezen dokumentum a szakmai szervezetek, egyesület ajánlásai alapján, más iskolák hasonló szabályzatai alapján a helyi adottságok figyelembevételével készült.

Teljes terjedelmében megtalálható és olvasható az iskola honlapján, a számítástechnika termekben, a tanári szobában, a titkárságon, illetve a könyvtárban.

Általános tudnivalók

Minden számítógépes hálózat összetett, hatalmas anyagi és szellemi értéket képviselő rendszer. Használóinak a hálózat adta lehetőségek kihasználása mellett ezért vállalniuk kell a használatával járó kööttségeket is. A hálózat nem a korlátozásokért, hanem a lehetőségekért van, és azért van szükség a korlátokra, hogy a szolgáltatások folyamatosan és biztonságosan működhessenek.

Iskolai hálózatunk része a Sulinet/Közhálónak és az Internetnek, ezért szükséges, hogy szabályzatunk a nemzetközi normákhoz igazodva magában foglalja mindazokat a szigorú szabályokat és ajánlásokat, amelyek nélkül a hálózat nem működtethető, vagy működése más hálózatokra nézve veszélyes volna. Az itt leírt szabályok sokéves nemzetközi tapasztalatokon alapulnak.

Betartásuk akkor is kötelező, ha valaki nem ért velük egyet, vagy nincs tisztában a jelentőségükkel.

Akár egyetlen ember általi megsértésük is azzal a kockázattal jár, hogy az iskolát, rosszabb esetben az egész Sulinet /Közháló hálózatot kizárhatják az Internet egyes részeiből, súlyos esetben megvonhatják az iskola Internet-hozzáférését.

A hálózat valamennyi használója – akárcsak például a közlekedésben – felelős az egész hálózat biztonságáért, köteles ismerni és betartani a biztonsági előírásokat és a hálózati etika alapszabályait.

A szabályzat nem ismerése nem mentesíti a felhasználót a megsértése esetén alkalmazható szankciók, valamint a polgári és büntetőjogi következmények alól.

A szabályzat az intézményi szervezeti hierarchiában elfoglalt helyétől függetlenül mindenkire egyformán érvényes.

A szabályzat szükség esetén – például ha a hálózat fejlődése ezt indokoltá teszi – időről időre felülvizsgálatra kerül. A módosításokról a felhasználók értesítést kapnak.

Az első hálózatba történő bejelentkezés automatikusan a szabályzat teljes körű elfogadását jelenti.

Felhasználók:

Hálózati azonosítóval rendelkező személyek, akik a hálózatot alkalmanként vagy rendszeresen használják. Erre jogosult személyek:

- az iskola diákjai;
- az iskola dolgozói (az iskolából nyugdíjba ment dolgozókat is beleértve);
- az iskolában számítástechnikai tanfolyamon résztvevő hallgatók.

A felhasználók informatikai szempontból általános jogú, korlátozott felhasználók, a számítógépek rendszerbeállításait nem változtathatják, programokat nem telepíthetnek, törölhetnek, a hálózat bizonyos részeihez nem férhetnek hozzá.

A tanulói jog-, vagy dolgozói munkaviszony megszűnésével (általában 1-2 hónap türelmi idővel), a tanfolyam befejeztével (általában két hét türelmi idővel), megszűnik az azonosító (az e-mail-címmel együtt), a felhasználó saját hálózati mappája, a benne levő összes dokumentummal együtt. A türelmi idő alatt a felhasználók a hálózatba már nem léphetnek be, de levelezésüket még használhatják.

Rendszergazda:

Azon személy, akik a hálózat működőképességét, karbantartását biztosítja, azokért felel. Mindennapi munkájában ő is a felhasználókkal egyenlő jogokkal bíró személy, ezért rá is vonatkoznak a Netikett előírásai.

A rendszergazda szakmai kéréseit, utasításait mindenki köteles betartani, akkor is, ha nem ért velük egyet, vagy nincs tisztában a jelentőségükkel.

Hálózat:

Iskolánkban fizikailag egyetlen hálózat működik.

Diákok (tanfolyami hallgatók, érettségizők) számára a két számítástechnika terem (101, 327) és a könyvtár publikus gépei használhatók, megadott időben.

A tanárok, dolgozók a fentiekén túl a nagy- és kistanárikban, szaktantermekben, a szerverteremben (102) telepített munkaállomásokat is használhatják, valamint rendelkezésükre állnak a munkaközösségi, osztályfőnöki laptopok is (utóbbiak a felelős személyek beleegyezésével).

A Titkárságon, Gazdasági irodában, Múzeumban, Könyvtárban (a könyvtári diákgépek kivételével) elhelyezett gépekre csak és kizárólag az oda beosztott személyek jelentkezhetnek be, mindenki más számára a legszigorúbban tilos ezeken a gépeken bármiféle tevékenység.

Az iskolai vezeték nélküli hálózatait a diákok mobiltelefonjaikkal, laptopjaikkal, és egyéb, erre alkalmas eszközeikkel nem használhatják, a hálózathoz tartozó beállításokat, jelszavakat ezért részükre átadni tilos.

A tanítási órákat zavarni tilos!

A hálózat az Internet felé külön ADSL/Kábelnet vonalat használ, azaz nem akadályozza egyik telefonvonal működését sem.

Azonosító, jelszó és hálózati hozzáférés

A hálózat felhasználóinak nyilvántartása, a belépések engedélyezése és tiltása a rendszergazda első számú, elidegeníthetetlen feladata és a hálózat biztonságos működésének alapfeltétele. A felhasználói azonosítók létrehozása és törlése ezért a rendszergazda kizárólagos joga.

Azonosítót csak az kaphat, aki a számítógép használatának alapjaival tisztában van, és annak használatától nem lett eltiltva.

A diákfelhasználók és a tanfolyami hallgatók az első foglalkozáson automatikusan, a dolgozók szóbeli kérelem alapján kaphatnak azonosítót.

Minden felhasználónak nyilvános azonosítója és titkos, csak általa ismert jelszava van. A kettő együtt teszi lehetővé a belépést. Az azonosítót az iskola dolgozói az idevonatkozó szabályok szerint (ékezetek, különleges karakterek, hossz) megválaszthatják, a diákok azonosítója kötött: vezetéknev és keresztnév első betűje (Regős Bendegúz = regosb).

Az azonosítóból képezzük az e-mail-címet is (azonosito@szag.hu).

A jelszó

A jelszó mindenkinek a személyes titka, és akkor tölti be rendeltetését, ha csak egy ember ismeri. A jelszó védi a felhasználót, mert illetéktelenek számára lehetetlenné teszi az állományaiba való betekintést, leveleinek elolvasását vagy a felhasználó nevében történő jogosulatlan bejelentkezést; és védi a hálózat többi használóját is, mert lehetővé teszi a szabálysértők azonosítását.

A jelszót az első bejelentkezéskor meg kell változtatni. A jelszót a felhasználó az iskola honlapján, a Levelezés pontban tudja megváltoztatni. Elfelejtett, elhibázott jelszót csak a rendszergazda tud cserélni, azonban a jelszavakat elolvasni ő sem tudja.

Ajánlott jelszófajták: verssorok, dalok, mondatok kezdőbetűi, egybeírt mondatok, személyhez nem kötődő számkombinációk, különleges karaktersorozatok.

A jelszót célszerű fejben tartani. Ha a felhasználó leírja a jelszót, akkor tartsa otthon, elzárva, vagy kódolja illetéktelenek számára hozzáférhetetlen módon.

A jelszót másokkal közölni, használatát másnak akár rövid időre is lehetővé tenni tilos!

Ha felmerül a gyanúja, hogy a jelszót valaki megtudta, akkor azonnal meg kell változtatni és a rendszergazdát haladéktalanul tájékoztatni kell.

A jelszót érdemes 2-3 havonta megváltoztatni.

A jelszó gondatlan kezelése nemcsak a tulajdonost, hanem az egész hálózatot veszélyezteti. Ha például egy megszerzett jelszóval belépve valaki betörést kísérel meg egy külső intézményben, akkor a tulajdonosnak akár a rendőrség előtt kell tisztáznia magát.

A használat célja

A hálózat elsősorban az oktatás és az iskolai közösségi élet céljait szolgálja, és az ilyen célú használat mindig, minden esetben elsőbbséget élvez, de a lehetőségek határain belül magáncélra is használható. Tilos mindennemű politikai vagy kereskedelmi célú használat.

Belépés

A hálózatba való belépéskor ügyelni kell arra, hogy a jelszót más ne lássa.

A legszigorúbb tilalom alá esik (és a Btk. 300.§-ba ütköző cselekmény, ezért szigorúan büntetendő) a ...

- ... más nevében való bejelentkezési kísérlet, illetve a jelszó kölcsönadása (tehát a kölcsönadásban mind a két fél vétkes!). A jelszóval elkövetett visszaélésekért a felelősség a jelszó tulajdonosát terheli;
- ... más jelszavának kiderítésére, állományainak, leveleinek illetéktelen elolvasására vagy módosítására tett kísérlet (a tanítási órán, ha ketten ülnek egy gépnél, akkor is legyenek tekintettel egymás jelszavának titkosságára).

A fentiek megsértése a hálózat használatától való azonnali és végleges eltiltással jár.

A szoftverjog védelme

A szoftver szellemi termék, amelyben estenként sok ember több éves munkája fekszik. Ezért a Szerb Antal Gimnázium mindent elkövet a legális programok használatára. Az iskola tulajdonát képező programok illegális lemásolása szigorúan tilos.

A gépekre csak a jogtisztá szoftver telepíthető. A szoftver telepítése előtt kötelező a vírusmentességet ellenőrizni. Tilos a saját könyvtárakba nem jogtisztá szoftvert telepíteni, ilyent az Internetre kiajánlani, valamint az Internetről feltört programokat letölteni. Tilos törökódokat, programindító kulcsokat e- mailben kérni, küldeni vagy felajánlani. Etikusnak tekinthető a freeware és a shareware programok letöltése, illetve a saját készítésű programok publikálása.

A munkaközösségi és osztályfőnöki laptopok az iskola tulajdonát képezik, ezért ezekre is a vonatkozik a Netikett összes előírása.

Tiltott anyagok – az internetes szolgáltatásokra vonatkozó közös szabályok

Tilos a hálózaton a jogellenes, tiltott önkényuralmi vagy erőszakra buzdító, szemérem sértő, politikai vagy kereskedelmi célú, ill. a szerzői jogokat sértő anyagokat tárolni, ilyeneket az Internetre kiajánlani vagy az Internetről letölteni, a levelezőrendszert ilyen anyagok forgalmazására használni. Ilyen anyagok véletlen letöltése esetén azokat meg kell semmisíteni.

Tilos az ilyen weboldalakra való linkelés is. A legszigorúbban tilos a hálózatot az Internet veszélyeztetésére vagy mások munkájának hátráltatására használni.

A fentiek megsértése a hálózat használatától való azonnali és végérvényes eltiltással jár, súlyos esetben az illető tettevel a hatóságok előtt el kell számoljon, az iskolának okozott anyagi kárt meg kell térítenie.

Levelezés, levelezési listák

Az egyéni azonosítóval rendelkező felhasználók a rendszergazda által telepített program segítségével levelezhetnek, levelezési listákra iratkozhatnak fel.

A „szag-os” postafiók elsősorban az iskolai tanulás, illetve hivatalos levelezés céljait szolgálja, de a szabályok betartásával használható magáncélra is.

A Szerb Antal Gimnázium nyomatékosan kéri és elvárja, hogy iskolai ügyekben minden felhasználó az iskolai postafiókját használja!

A levelezést ugyan védi a levéltitok, de technikailag a levelekhez többen hozzáférhetnek (a feladó, a címzett és a közbeeső állomások rendszergazdái), ezért biztonság szempontjából inkább hagyományos levelezőlapnak érdemes tekinteni az e-mail-t.

Az erőforrások takarékos használata

A felhasználóktól elvárható, hogy a belső és az Internetes hálózati erőforrásokkal takarékosan, másokra is tekintettel bánjanak. Ilyen erőforrások pl. (a teljesség igénye nélkül): a lemezterület, a sávszélesség, a nyomtatókapacitás, a rendszergazda munkaideje.

Adatok letöltése, munkák mentése , nyomtatása

Csak olyan dolgokat töltsünk le az Internetről, amelyekre szükségünk van és helyben nem hozzáférhetők, nagyobb anyagokat lehetőleg csúcsidőn kívül. Az Interneten sok ember teszi közzé munkájának eredményét ingyen, és sok szervezet bocsátja mások rendelkezésére az erőforrásait, soha ne éljünk vissza ezzel!

A rendszergazda által telepített célszoftver segítségével a fenti korlátok figyelembevételével anyagok tölthetők le az Internetről. Az Internetes szolgáltatások használata egyéni azonosítóhoz köthető. A meglátogatott helyeket a rendszer naplózza, így a tiltott anyagok letöltése utólag is szankcionálható.

A felhasználó a szerveren található saját hálózati mappájába, illetve a munkaállomások merevlemezére a „Tiltott anyagok...” pontban megfogalmazottakon kívül tetszőlegesen mentheti anyagait. A munkaállomásokon tárolt anyagok egy esetleges újratelepítéskor elveszhetnek, ezért ezekért felelősséget nem vállal az iskola.

Javasolt minden esetben a saját hálózati mappa használata, melyek rendszeresen archiválásra kerülnek. Erősen javasolt az egyéni archiválás (CD-R(W), pen-drive).

A nyomtatás előtt kötelező ellenőrizni, hogy a dokumentum hogyan is fog kinézni a nyomtatás után. Rengeteg felesleges papír, festék, áram megy el a figyelmetlenül indított nyomtatások során (egyetlen sor csúszik át az utolsó oldalra, szétesett, „pixeles” az internetről letöltött kép, felesleges részek is papírra kerülnek, feleslegesen kerül színes nyomtatásra a dokumentum...) Minden felhasználó érdeke és kötelessége, hogy védje szűkebb és tágabb környezetét, tudatosan és felelősséggel használja az iskola által nyújtott lehetőségeket. Ajánlott a nagykapacitású nyomtatók (földszint SHARP, könyvtári CANON) használata (mivel ezek fajlagos üzemeltetési költsége jóval alacsonyabb), illetve a kicsiken egy-egy példány nyomtatása, majd ezek fénymásolása.

Saját honlap készítése

A hálózat minden saját azonosítóval rendelkező használója (osztályközösségek, tanulócsoporthok, alkalmi közösségek – táborozók, külföldi tanulmányi kiránduláson résztvevők is) készíthet(nek) személyes honlapot. Más célú honlap publikálására javasolt az Extra, a Freeweb, stb. ingyenes web-tárhely, de az iskola nevével nem publikálható semmilyen honlap.

Az iskolában publikált honlap meg kell feleljen a jogszabályoknak, a Házi rendnek és az iskola által képviselt erkölcsi normáknak. A honlapon közzétett anyagért mindenkor az oldal készítője a felelős. Az oldalon el kell helyezni az oldal készítőjének nevét, e-mail címét, esetleg más elérhetőségét. A honlap-készítéshez az OpenOffice ingyenes szerkesztőt ajánljuk, de használható bármely más program is. A honlap nem esik előzetes cenzúra alá, de ha a tartalma sérti a szabályokat vagy az iskola érdekeit, akkor az igazgató levetetheti, ill. kötelezheti a tulajdonost az átdolgozásra. A kész honlap belinkelését az iskola honlapjára a rendszergazdától lehet kérni.

A honlap ...

- ... aktualitásának lejártá után;
- ... a tanulói jog-, dolgozói munkaviszony megszűnésekor;
- ... a tanfolyam vége után;

egy hónapos türelmi idővel törlésre kerül.

Hozzáférés a gépekhez, karbantartás

A rendszergazda vagy az általa felkért karbantartók a karbantartás céljára vagy a hálózat normális működésének ellenőrzésére bármikor bármelyik gépet igénybe vehetik, sürgős esetben akár az ott folyó munkát megzavarva is. A rendszergazda bizonyos munkafolyamatokat biztonsági okból csak néhány kijelölt számítógépről tud elvégezni, ezért ezekhez a gépekhez szükség esetén soron kívül hozzáférhet. A hálózati szerverek kikapcsolásával járó munkákat a felhasználók érdekeinek szem előtt tartásával kell elvégezni, lehetőleg munkaidőn kívül. A szervereket az éppen bejelentkezett felhasználók értesítése nélkül kikapcsolni csak rendkívüli esetben szabad.

Jogok és kötelességek

A jogok és kötelességek egységes, megbonthatatlan egységet képeznek. A jogok elképzelhetetlenek kötelességek nélkül.

A felhasználó joga, hogy ...

- ... a rendelkezésére álló lemezterület mértékéig használhatja a szerverek és a munkaállomások merevlemezét állományai tárolására;
- ... saját hálózati mappájához az arra alkalmas munkaállomásról hozzáférjen;
- ... elvárhatja a saját könyvtárában tárolt anyagok bizalmas kezelését;
- ... használja a szervereken elhelyezett nyilvános programokat és más állományokat;
- ... hivatalos- vagy magánügyben szabadon levelezzen az iskolán belül és az Interneten keresztül;
- ... használja a www és más internetes szolgáltatásokat;

- ... saját honlapot készítsen, amelynek tartalmát tekintve olyannak kell lennie, hogy a Szerb Antal Gimnázium jó hírét és a jogszabályokat ne sértse;
- ... a rendszergazda által meghatározott módon tájékoztatást kapjon a hálózat működésének őt érintő változásairól;
- ... kifejezett engedély nélkül is kihasználhatja a hálózat összes lehetőségét, feltéve, ha ezzel a jelen szabályzat előírásait, jogszabályokat, az általános erkölcsi normákat és a Netikettet, illetve más felhasználók érdekeit nem sért;

A felhasználó kötelessége, hogy ...

- ... a hálózat használata során a lehető legnagyobb gondossággal ügyeljen az eszközök higiéniai és műszaki állapotára;
- ... saját mappáját, postafiókját rendszeresen karbantartsa, a feleslegessé vált állományokat, leveleket törölje;
- ... mások munkáját tartsa tiszteletben, semmilyen módon nem zavarja, hátráltassa a másik felhasználót;
- ... a szabadon használható berendezések (nyomtatók, CD-író, stb.) kapacitásával takarékosan bánjon.

Szigorúan tilos ...

- ... a gépek hardver- és szoftverkonfigurációját módosítani;
- ... a gépeket, azok alkatrészeit szétszedni, a hozzájuk csatlakoztatott eszközöket, a kábelek csatlakozását megbontani;
- ... a gépeket, a hozzájuk csatlakoztatott berendezéseket elvinni az iskolából;
- ... rendellenesen működő gépet, vagy perifériát használni.

Vírusok

A felhasználóknak be kell tartaniuk a vírusok elleni védekezés általános szabályait. Ha a rendszergazda a hálózati vagy a helyi meghajtók ellenőrzése során vírusos állományt talál, joga van azt fertőtleníteni, ha pedig a vírusirtó szoftver nem képes a fertőtlenítésre, akkor letörölni. Ilyen esetben a felhasználókat nem kell előre megkérdezni, de ha a tulajdonos személye megállapítható, akkor utólag értesíteni kell.

Rendellenességek jelentése

A felhasználó köteles a gépek és hálózat állapotában és működésében tapasztalt rendellenességeket, a tudomására jutott jelszószerzési és betörési kísérleteket haladéktalanul jelezni a rendszergazdának. A jelentés elmaradásából vagy indokolatlan késéséből eredő károkért az is felelőssé tehető, aki nem tett eleget ennek a kötelezettségnek.

Kilépés, a munkaállomás védelme

A magára hagyott számítógép olyan, mintha a pólónk hátán viselnénk a jelszót.

Aki leül a magára hagyott gép elé, elolvashatja a leveleinket, levelet írhat a nevünkben, elolvashatja és letörölheti az állományainkat, megváltoztathatja a jelszavunkat. Ez nem csak a felhasználót veszélyezteti, hanem az egész hálózat biztonságát. Ezért szigorúan tilos a munkaállomást a akár rövid időre is magára

hagyni. A felhasználó csak a munkaállomás zárolása, vagy szabályos kijelentkezés után állhat fel a gép mellől.

A felhasználó adataiban hardver- vagy szoftverhiba miatt keletkezett kárért az iskola felelősséget nem vállal.

Egyéb szankciók

Az alábbi tettek vagy kísérletek a hálózat használatától való azonnali és végleges eltiltással járnak:

- ... hálózaton áthaladó csomagok elfogására, jelszavak kiderítésére jelszólopó programmal, vírussal vagy bármilyen módon azok megváltoztatására tett kísérlet;
- ... vírus vagy vírusos állományok szándékos terjesztése vagy arra tett kísérlet hálózati megosztásokon keresztül, e-mail-ben, vagy bármilyen más módon;
- ... jogosulatlan belépés(i kísérlet) külső intézmény hálózatába;
- ... a hálózat biztonsági rendszerének esetleges hibáival való visszaélés.

A szabályok egyéb, itt nem részletezett megsértése (a teljesség igénye nélkül: a hálózat indokolatlan és szándékos leterhelése; a hálózati nyomtatók kapacitásának szándékos terhelése; a hardvereszközök állagának szándékos rongálása; stb) esetén alkalmazhatók az egyéb iskolai, ill. munkahelyi fegyelmi eljárások. Az ilyen jellegű kisebb fokú vétségek esetén diákokra a rendszergazda, ill. számítástechnika-tanár, súlyosabb esetekben az iskola igazgatója szabja ki a büntetést. A felnőtt felhasználók esetében az iskola igazgatója jár el.

Az elkövetett tettek büntetési tételeinek kiszabásakor figyelembe kell venni a szándékosságot, az esetleges visszaesést, valamint a fokozatosságot. Súlyos vétség esetén az egyes büntetési fokozatok átléphetők.

A szokások fegyelmi eljárások helyett (vagy mellett) alkalmazható szankciók:

- ... a hálózat használatának időbeni és/vagy helybeni korlátozása;
- ... a hálózat használatának teljes megvonása;
- ... e-mail-cím megvonása;
- ... saját honlap szüneteltetése, vagy megszüntetése.

A hardverekben szándékosan okozott kárt a felhasználónak meg kell térítenie.

Még néhány szó...

Aki a hálózat biztonságának hiányosságaira felhívja a rendszergazda figyelmét, ha nem követett el a szabályzatba ütköző cselekményt, jutalomban részesülhet.

Általános szabály, hogy amit egy hálózatban meg lehet tenni, azt nem biztos, hogy meg is kell tenni, és amit a felhasználó a hálózaton képes megtenni (pl. más felhasználókkal kapcsolatban), az nem biztos, hogy egyben etikus is.

Lehet, hogy a fent felsorolt szabályok helyenként szigorúnak tűnnek. Reméljük azonban, hogy a rögzítésük és közzétételük az oktatási célon kívül csak a jogbiztonságot szolgálja, hiszen a felhasználók többsége soha nem is próbálkozik a megsértésükkel. A hálózat kínálta lehetőségekből sokkal több van, mint a tilalmakból, így azokat nem is lehet egy ugyanilyen terjedelmű dokumentumban összefoglalni; megismerésük hosszas tanulás eredménye lehet.

Budapest, 2011. október 3.

Hábel György
rendszergazda

Inotai István
igazgató